

De weren van Bergambacht en 's-Heeraartsberg

C.R. Schoute

Om een inzicht te krijgen in de verdeling van de delen Bergambacht en 's-Heeraartsberg in het amabacht Bergambacht & 's-Heeraartsberg (de latere gemeente van die naam) is een uittreksel gemaakt uit de weerboeken van 1742, OA Bergambacht inv.nr. 80 en 81.

Opgenomen zijn de naam en de oppervlakten van de weren zoals die blijkt uit de in de weerboeken uitgevoerde optelling van de onderdelen van de weren; die optelling wijkt soms een beetje af van de in de kop genoemde oppervlakten. Dit moet het mogelijk maken de weren op het kadastrale plan aan te wijzen.

Niet opgenomen zijn de onderverdelingen van de weren met de namen van de toenmalige eigenaren.

De oppervlaktematen zijn de morgen = 6 hond = 600 roeden = 0,85 ha.

De oppervlakte van Bergambacht blijkt te zijn 1240 morgen 1 hond en 98,5 roeden, dat is ca 1054 ha. De oppervlakte van 's-Heeraartsberg is 924 morgen 2 hond 6,5 roeden, dat is ca 785 ha.

Volgens Lans, *Privileges betreffende de Krimpenerwaard*, nrs. 885 en 887, processtukken d.d. 22 april 1703 resp. 9 april 1702, gediend hebbend voor het Hof van Holland, lag de grens tussen Zuid-Holland en Belois aan de Hoef, twee weren van de Vliet, een half uur beoosten het dorp.

De Hoef is het eerste, oostelijke, weer van Bergambacht. Klaarblijkelijk ligt de grens twee weren bewesten de Bergvliet, in het verlengde van de oostgrens van Ammerstol, opstrekking in noord-noord-westelijke richting over de Huisweg, over de Kadijk tot aan de Reekade van Schoonauwen.

Totale oppervlakte volgens de weerboeken is dus 2164 m 4 h 5 r. Tirion, Tegenwoordige Staat VII, 471 geeft voor dit totaal 2274 morgen.

De gemiddelde **oppervlakte** van een weer in Bergambacht is iets meer dan 9 morgen, in het deel 's-Heeraartsberg is dat 6m 1 h 20 r.

In Bergambacht is het grootste weer nr. 45, het Hofland, groot 45 morgen. Dat is heel uitzonderlijk, de maten van de overige weren bewegen zich tussen ruim 1 morgen (nr. 10) en 21 morgen (nr. 114). In 's-Heeraartsberg gaat dat van 2 morgen (nr. 119 en 120) tot 14 morgen 4 h (nr. 25)

De benamingen:

Bijna alle weren dragen een persoons- (Jan Willemsz weer) of gebruiksnaam (bijv. 's-H nrs 121 en 133, Koijweer) en een nadere aanduiding:

weer	kan allerlei afmetingen hebben	
hofstee	lijkt een boerderij-plaats te betekenen, gaat van 5 tot 14 morgen	
viertel	3 tot 5 morgen	zie bijvoorbeeld 's-H nr. 143, Aaltje Kolijker twee viertels, 6 m; Bergambacht nr. 48, de 3 viertels, 18 m!
geer	kan mogelijk een niet rechthoekig stuk land aanduiden	zie bijvoorbeeld 's-H nrs 148 - 152

Er is soms sprake van N-weer en N-viertel (zie bijv. 's-H nrs 70 en 80, Colijker viertel en Colijker weer).

Er komen plaatsaanduidingen voor: Over de Kadijk, Over de Huisweg, tot de Ree toe etc.

OA Bergambacht, inv.nr. 80, weerboek van Bergambacht, ca. 1740 - 1777

folio	nr	naam	morgen	hond	roeden
1	1	De Hoef	9		
4	2	Jan Willems weer	11		
9v	3	Huyg Dirksz viertel	5	3	3
15v	4	Sijmon Dammits viertel	5	3	8,5
19v	5	Gijsbert Ariens of 't Hoppeland	10	4	38,5
27v	6	Sijbrand Jansz Hofstee	11	-	4
36v	7	Capelle weer <i>Volgens een los inliggend blaadje ligt de Capellelaan onder Ammerstol in dit weer.</i>	11	1	2
41v	8	Arie Bouwensz	7	-	27
45v	9	Mees Willems	12		
49	10	Broeders weer	1	-	46,5
55	11	Gerrit Andriesz	7	3	
58	12	Pellen hofstee	15	1	
63	13	't Molenweer	14	4	22
70	14	De groote Geer	5	-	70,5
77	15	De Kleijne Geer	4	3	
79v	16	Raan Dirksz Geer	8	-	62,5
83	17	De Donk <i>Eigenaren de vrouwe van Bercou, 11m, en Geen Casteleijn, 2m.</i>	13		
83v	18	Cornelis Ariensz weer	6	3	
84v	19	De Hofstee van de Rossen	11	3	14
87	20	Dirk Fransz hofstee	7		
88	21	Lommerden hofstee	7		
89v	22	Cornelis Hendriksz hofstee	11		
91v	23	Nellen Bouwens	13		
94	24	Gijsbert Hendriksz	12		
96v	25	Hendrik Molenaars	7		
97	26	Toutters land <i>Gelijknamig aan nr. 56. Het altaars land (?)</i>	7		
98v	27	Reijers heuvel	11		
100v	28	Pieter Ranen heuvel	7		
101v	29	Jacob hofstee	7		
103v	30	De Hoets hofstee	10		
111	31	Voogden heuvel	10		
113v	32	Wouter Ariens hofstee	10		
117	33	Potters viertel	5		
119	34	Aart Dirks viertel	5		
121v	35	Aart Claasz viertel	5		
123v	36	Claas den Boers hofstee	7		
124	37	Cornelis Nannensz hofstee	9	1	50
125	38	Het Hont	7		
127	39	Aart Jacobsz hofstee	11		
129v	40	't Heere Land	11		
136v	41	Het Leen	10		
137v	42	Het Hoppe Land	6		
139v	43	Batte Land	6		
140v	44	Goverts hoef	12		
		Subtotaal	383	2	48,5

142	45	't Hofland <i>Volgens octrooi van de Staten van Holland is dit weer verkleind met 3 m 3 h 40 r die bij de overstroming van 26 januari 1760 zijn weggespoeld en buitengedijkt.</i>	45		
145	46	De Ooster hoef	12		
148	47	De Wester hoef	12		
149v	48	De 3 viertels	18		
154	49	Commen Aarden weer	12		
159	50	Koevoets weer	12		
163v	51	Stoofland	12		
167v	52	Schrijvers weer	8	3	
172	53	Cornelis Goosensz hofstee	8	3	
173v	54	Huyg Dirksz hofstee	17		
178	55	Meij Burgers	9	3	
180	56	't Outters Land <i>Gelijknamig aan nr 26.</i>	7	3	
182v	57	Frederik Jansz viertel	5	3	
184	58	Arij Bouwensz viertel	5	3	
185v	59	Arie Gielen hofstee	11		
187	60	Sijmon Goosz hofstee	11		
189	61	Sijmon Goosz viertel	5	3	
190	62	Willem Nellen viertel	5	3	
190v	63	Cornelis Luijten weer	11		
192	64	Aart Boosen hofstee	10		
193	65	Jan Pieten hofstee	13	3	
194v	66	De Hel viertel	5	3	
195v	67	De Negaarden	7	3	
196v	68	Tijsjes heuvel	5	1	50
197v	69	Huijg Geritsz	7	3	
198v	70	Mees Goosz hofstee	10	3	
200v	71	Willem Maartensz hofstee	3		
201v	72	Cornelis Boosen hofstee	3		
203	73	Jan Jasperse hofstee	10	3	
204v	74	Jacob Willemsz hofstee	5		
204v	75	Aart Harmen hofstee	5		
205	76	Ranen hofstee	9		
206v	77	Den Danser	9		
207v	78	Meester Floren hofstee	5	3	
208v	79	Wouter Ariens hofstee	11		
209v	80	Jan Flooren hofstee	13		
212	81	Cappitijne hofstee	7	3	
214	82	Gijsbert Louwne hofstee	5		
215v	83	Floris Jansz hofstee	10		
218	84	Cornelis Bouwensz hofstee	12		
219v	85	Brand Louwen hofstee	7	3	
221	86	Willem Jansz Heuveltje	5		
222	87	Gerrit Jacobsz hofstee	10		
223	88	Gansmans hofstee	8		
223v	89	Jacob Aart Dirksz hofstee	7	3	
223v	90	Jacob Dirksz viertel	5		
224	91	Jan Verkerke hofstee	15		
225v	92	Claas Branden	7	3	
227	93	Joost Ariens hofstee	7	3	
230	94	Arij Willemsz weer	11	3	
234	95	Pieter Papen hofstee	11		
235v	96	Aart Gijsbertsz hofstee	10	3	
237	97	Harmen Dirksz hofstee	11	3	
		Subtotaal	521	4	50

237v	98	Santroijers <i>Niet verder verdeeld.</i>		13	
238	99	't Hoeke land		13	3
240v	100	Willem Maartensz viertel	5		
243	101	Stoelen hofstee		7	3
244	102	Jan Eijberden land	6	4	50
246v	103	Jacob Aartsz hofstee	6	4	50
247v	104	Pieter Jansz hofstee	11		
251	105	Willem Hoeris	6		
252	106	Het Neernieuwout, Huijbert Snoeijen	3		
253	107	Claas Aarden weer	5		
254	108	Ingens hofstee		7	
255v	109	Aart Jacobsz hofstee	8		
256	110	-----	12	1	50
257v	111	Maarten Jansz hofstee	8	5	
259v	112	Maarten Jansz viertel	2	1	50
260	113	Arij Dirksz weer		3	5
261	114	----	21		
263v	115	----	20		
266	116	----	17	1	50
268	117	----	13	4	50
270v	118	----	16	3	
273	119	----	17		
275v	120	De Campen	10		
277	121	Cox	5		
278v	122	Meester Flooren hofstee <i>Niet verder verdeeld.</i>	5		
276	123	Het Koijweer	5		
280v	124	Arij Tonis hofstee	7	3	
282v	125	Gijsbert Aarts viertel	2	3	
283v	126	Wouter Gielen	5		
284v	127	Gerrit Jan Dirks hofstee	10	3	
285v	128	Cornelis Gerritsz hofstee	10	3	
288	129	Bastiaan Sijbranden viertel	3	3	
289	130	Sijbrand Foppen	10	3	
289v	131	Arij Wouters weer	7		
290v	132	Jan Ariens hofstee	7		
291v	133	Reijer Aartsz hofstee	5	1	50
292v	134	Arij Nannens land	5	1	50
293v	135	Heijn Benten land	5	1	50
294	136	Willem Tonisz	5	1	50
		Subtotaal	335	1	
			521	4	50
			383	2	48,5
		Totaal Bergambacht	1240	1	98,5

OA Bergambacht inv.nr. 81, weerboek van 's-Heeraartsberg, 1742 -

folio	nr	naam	morgen	hond	roeden
-------	----	------	--------	------	--------

De volgende weren liggen bij de stad Schoonhoven en contribuieren in de verponding van Schoonhoven

1		Den Opweg	5	1	
3		De Stad Schoonhoven	6		
3		De Getijen van Schoonhoven	5		
3v		De Geer Groote	9		
		Subtotaal	25	1	

De navolgende landen contribuieren in de verponding onder 's-Heeraartsberg:

4	1	Lambert Gerrits weer <i>Hiervan uitgegraven 3 h (mogelijk t.b.v. de vestingwerken van Schoonhoven).</i>	6		
4v	2	Marcus weer Idem 3 m 4 h.	9		
5v	3	't Ambachts Heeren of Griet Vurens (?) weer <i>Idem 1 m 3 h 50 r.</i>	4	2	
6	4	Weijnsens weer <i>Idem 3 m 3 h.</i>	6	3	
7	5	Molenweer <i>Idem 3 m 3 h.</i>	13		
10	6	De Hoef	15		
11v	7	Antonij Sijbrands	7	3	
12v	8	Ernst Gerits weer	7	3	
13	9	Bastiaan den Bel	6		
14	10	Leendert Sijbrants weer	6		
15	11	't Gasthuis viertel	6		
15v	12	Kraaijesteijn	12		
16	13	Lambert Gerritsz	6		
16v	14	Jacob Tonisz viertel	6		
17v	15	Evert Jan Claas	12		
19v	16	't H. Geest land	9		
20	17	Arij Barentsz weer	7	3	
20v	18	Arij Bouwensz	10	3	
21	19	Claas Barentsz	9	2	
22v	20	Claas Dirksz	14		
24	21	Arij Woutersz of Mr Jacobsz Schoonhoven	7		
25	22	Arij Woutersz of Steven Lakerveld	9		
25v	23	Mr. Florisz	9		
		Subtotaal	198	1	

27v	24	De hr. Verweij	11	2	
29	25	Wouter Nellen hofstee	14	4	
31	26	Barent Gerritsz hofstee	14	3	
31	27	Jacob cornelisz of Pelte viertel	7		
32	28	Maarten Aarde viertel	7	3	
33v	29	Swarte viertel	7		
34	30	Sijmon de Konings weer		5	1
35v	31	Over den Huijsweg, ----		3	3
36	32	Den Hemsens boogert	4		
36v	33	Louw Wouetersz weer	10		
38v	34	Over den Huijsweg, ----	7		

39	35	Trueren hofstee		5	5
40	36	Over den Huijsweg, Cornelis Reijne kinderen	9		
41	37	sijmon de Konings hofstee	7	3	
41v	38	Marrigje Pieters hofstee	7		
42	39	Stammen hofstee	5		
42v	40	Romeijne land	4	1	
44	41	Over de Huijsweg, Klaas Bastiaans weer	7		
44v	42	Pieter Arij Leenderts hofstee	5	1	50
46	43	Over de huijsweg, Gerrit Claasz hofstee	5	3	
47	44	Cornelis Jacobs hofstee	7	3	
48c	45	Cornelis Jacobs Vuurens weer	5		
49	46	Margje Jans weer		5	
49v	47	Arij den Boers hofstee	7	1	
50v	48	Over den Huijsweg, Cornelis Maartens hofstee	11		
51	49	Clappers hofstee		9	
51v	50	Over den Huijsweg, Pieter Claas hofstee	11		
52v	51	Barent den Boers hofstee	7	3	
53	52	Over den Huijsweg, Jan den Boer weer	10		
54v	53	Gerrit Bekken of Arij Tonisz hofstee	8		
55	54	Over de Kadijk, Dirk Pieters	5	2	
56	55	Den Armen viertel	5		
56v	56	Tonis Willems weer	9		
60v	57	Over de Kadijk, Jacob Barents	10		
61v	58	Jacob Tonis viertel	5		
62	59	Cornelis Jacobs viertel	5		
62v	60	Dirk Ewouten hofstee	5		
64	61	Jan Tonis viertel	5		
64v	62	Dirk Fransz of Mr. Willem viertel	5		
67	63	Over de Kadijk, Jan Bruijnen viertel	5		
67v	64	Ammers viertel	5		
68	65	De Molen viertel	5		
68v	66	Jerusalem viertel	5		
69v	67	Over de Kadijk, Louw Wouters viertel	5		
70	68	Homesse viertel		5	
71v	69	Over de Kadijk, de wed. Pieter Willems de Jong	5		
72	70	Coolijke viertel	5		
73v	71	Over de Kadijk, ---	5		
74	72	Cornelis Trompe	5		
76	73	Over de Kadijk, Wouter Japen viertel	5		
77	74	Wouter Japen viertel	5		
78	75	Willem Pieters Baars	5		
78v	76	Gerrit Japen viertel	5	1	50
80	77	Over de Kadijk, Dirk Pieters	5		
80v	78	Wouter Joosten weer	9	4	50
82	79	Breet weer	10		
83	80	Coolijke weer	10	2	
86	81	Over de Kadijk, Hottemans viertel	5		
86v	82	Over de Kadijk, Gerrit Pieters viertel	5		
87v	83	Jacob Ariens hofstee	10		
89	84	Over de Kadijk, ----	5		
		Subtotaal	313	4	50

89v	85	Evert Hendriks	5		
90	86	Geerlof Claas hofstee	7		
91	87	Over de Kadijk, Blankers weer	6		

92	88	Willem Pietersz hofstee	7		
93v	89	Idens weer	6		
94	90	Cornelis Pieters cavel weer	14	1	
95v	91	Over de Kadijk, Cuijpers weer	6		
96	92	Over de Kadijk, Cornelis Pietersz cavel	6		
96v	93	Sijmon Pieters Baars hofstee	7		
97v	94	Over de Kadijk, Den Baars weer	6		
98	95	Maarten Soeten	7		
98v	96	Over de Kadijk, Maarten Soeten	6		
99	97	Dirk Pietersz Bars hofstee	7		
100	98	Over de Kadijk, Dirk Pietersz	3		
100v	99	Gerrit Sijsbranden hofstee	8		
101v	100	Over de Kadijk, Willem Heijnen weer	3		
102	101	Claas Geerlofsz hofstee	9	5	
105	102	Over de Kadijk, Claas Geerlofs weer	3		
105v	103	Willem den Baars hofstee	9	3	
107v	104	Over de Kadijk, ----	3		
108	105	Dirk Gijzen weer	6	1	
109	106	Over de Kadijk, Cornelis Fransz	2	2	
109v	107	Willem Jansz hofstee	7		
111v	108	Over de Kadijk, ----	3		
112	109	Aart Jansz hofstee	9		
113v	110	Over de Kadijk, ----	4		
114v	111	Barend Buijens hofstee	4	4	
115v	112	Wouter Joosten	9	2	50
116v	113	Over de Kadijk, ----	6		
117v	114	Pieter Bouwens hofstee, tot de Ree toe	14		69
122	115	Dirk Hendriks hofstee	8		
124v	116	Wilem Michielse of Willem Paulusz hofstee	8	5	87,5
129	117	Het Oppernieuwout	14		
131	118	Den Bom	4		
131v	119	Annigje Pieters	2		
132v	120	Maarten Soeten viertel	2		
134	121	Koijweer	4	3	
135v	122	Maarten Soeten weer	4	3	
136v	123	Gerrit Aarden weer	4	3	
137v	124	Reijn Dirksz	5		
138	125	Tijs Jansz viertel	5		
138v	126	Jacob Rossen viertel	2	3	
139	127	Claas Dirksz viertel	3	4	50
139v	128	Claas den Baars	3	4	50
140	129	Pelle weer	3	4	50
140v	130	Cornelis Barentsz weer	3	4	50
141	131	Huijbewrt Jansz weer	4	3	
141v	132	Jacob den Hoets weer <i>Gelijknamig aan nr.137 en 145.</i>	4	3	
142	133	Koijweer	4	3	
142v	134	Hendrik Gijzen weer	4	3	
143v	135	Den Armen viertel	3		
144	136	Geen Kasteleijn viertel	3		
144v	137	Jacob den Hoets viertel <i>Gelijknamig aan nr.132 en 145.</i>	3		
145	138	Arij de Groot viertel	3		
145v	139	Cornelis Nannense viertel	3		
		Subtotaal	308	1	6,5

146	140	Arij de Groot viertel	3		
146v	141	Willem Jacobs viertel	3		
147	142	Cornelis de Kolijker	3		
147v	143	Aaltje Kolijker twee viertels	6		
148	144	Jacob Frederiksz viertel	3		
148v	145	Jacob den Hoets viertel <i>Gelijknamig aan nr. 132 en 137.</i>	3		
149	146	Tonis Claasz weduwe viertel	3		
149v	147	Cornelis Nannens viertel	3		
150v	148	Gerrit Pietersz geer	3	4	50
151v	149	Else geer	4	3	
153	150	Wouter Ariensz geer	4	1	50
154v	151	Krieken geer	4	1	50
155v	152	Claas Aardse geer	4	1	50
156v	153	Aart Baloijs	4	1	50
157	154	Aart Baloijs viertel	2	3	
157v	155	Stomme viertel	2	3	
158	156	Den Heuvel	3	4	50
158v	157	Pieter Willemsz viertel	3	4	50
159	158	Niesje Jacobs viertel	3		
159v	159	Arij Maartensz hofstee	10	3	
160v	160	----	5		
160v	161	----	2	3	
161	162	De Colijke viertel	2	3	
161v	163	Gerrit Idens weer	5		
163v	164	Bastiaan Eijbers hofstee		5	
164	165	Gerrit Louwen weer	6		
		Subtotaal	104	1	50
			198	1	
			313	4	50
			308	1	6,5
		Totaal oppervlak 's-Heeraartsberg	924	2	6,5